

Sakari Tissola

LIBERALISMIN EROOSIO

Yhdysvaltain Kiina-suhteen kehitys Obaman ja Trumpin presidenttikausien välillä realismin ja liberalismien viitekehyksessä

TIIVISTELMÄ

Sakari Tissola: Liberalismin eroosio: Yhdysvaltain Kiina-suhteen kehitys Obaman ja Trumpin presidenttikausien välillä realismin ja liberalismin viitekehyksessä

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

Marraskuu 2022

Tutkielmassani tarkastelen Yhdysvaltojen suhdetta Kiinaan Barack Obaman ja Donald Trumpin hallintokausilla. Tarkoitukseni oli kansainvälisten suhteiden klassisia koulukuntia, realismia ja liberalismia, viitekehyksenäni käyttäen selvittää, miten Yhdysvaltojen Kiina-suhde kehittyi ja mahdollisesti muuttui näiden tyyliään hyvin erilaisten hallintojen välisenä aikana. Kyseisten hallintojen välillä tapahtuneen kehityksen ja mahdollisen muutoksen havainnoimisen lisäksi tutkielmani tarjoaa viitteitä siitä, millaisen toimintaympäristön tammikuussa 2021 virkaan astunut presidentti Joe Biden hallintoineen edeltäjiltään Kiinan suhteen peri. Tavoitteeni on näin ollen pyrkiä lisäämään ymmärrystä Yhdysvaltojen Kiina-suhteeseen liittyen.

Aineistona käytin kahta Kiina-aiheista puhetta sekä Obamalta että Trumpilta. Aineisto on presidenttikeskkeinen, koska presidentti on Yhdysvaltain ylin poliittinen vallankäyttäjä. Paitsi että presidentin valtaoikeudet ovat laajat, vaikuttavat nämä puheillaan sekä retorisilla valinnoillaan ihmisten asenteisiin merkittävästi. Puheet löytyvät Valkoisen talon virallisilta sivuilta. Menetelmänä käytin teorialähtöistä sisällönanalyysiä, koska olin ensisijaisesti kiinnostunut siitä mitä sellaista puheissa sanotaan, mikä voidaan ymmärtää realismin ja liberalismin muodostamassa viitekehyksessä. Realismin ja liberalismin muodostamaan teoreettiseen viitekehykseen päädyin siksi, että muodostavat hyvin erilaisten, usein jopa päinvastaisten painotustensa ansiosta mielekkään lähtökohdan aineiston läpikäymiseen ja hallintojen välisen vertailun toteuttamiseen.

Yhdysvaltojen Kiina-suhteen kehitystä voi Obaman ja Trumpin hallintojen välillä kuvailla liberalismin eroosioksi. Tutkimustulosteni mukaan 1) Obaman hallinto korosti Kiina-suhteissaan yhteistyötä ja molemminpuolista hyötyä, Trumpin hallinnon kääntyessä sisäänpäin ja painottaessa kansallista etua 2) Obaman hallinto pyrki ennaltaehkäisemään jännitteitä, Trumpin hallinnon ollessa avoimen konfliktinen 3) Obaman hallinto näki Kiinan mahdollisuutena Yhdysvaltain turvallisuusongelmiin, Trumpin hallinto turvallisuusongelmana. Aineistosta paistanut voimakas kontrasti kuitenkin laimeni tutkimuskirjallisuutta tarkasteltaessa, minkä perusteella voisikin sanoa, että kaikkein merkittävin ero hallintojen välillä oli tyyliässä, ei tavassa.

Avainsanat: Yhdysvallat, Kiina, ulkopolitiikka, realismi, liberalismi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....	1
2. Yhdysvaltain Kiina-suhteiden historia	3
3. Teoria	6
3.1 Teoreettinen viitekehys.....	6
3.2 Realismi.....	7
3.3 Liberalismi	9
4. Aineisto ja menetelmä	11
4.1 Aineisto.....	11
4.2 Menetelmä.....	12
5. Molemminpuolisesta hyödystä omiin etuihin.....	14
5.1 Amerikan kanssa vai Amerikka ensin?	14
5.2 Sanat ja niitä vastaavat teot.....	16
6. Jännitteiden purkamisesta avoimeen konfliktiin	18
6.1 Diplomatian aika on ohi	18
6.2 Aasian käännöksestä kauppasotaan	20
7. Keskiössä kansallinen turvallisuus	22
7.1 Narratiivin uudelleenmäärittelyä.....	22
7.2 Rakentavasta hajottavaan	23
8. Johtopäätökset	25
Lähteet.....	28

1 JOHDANTO

Nykyinen kansainvälinen järjestelmä, jonka helmassa Suomestakin maailmansotien jälkeen muodostui yksi maailman vauraimmista valtioista, on instituutioineen ja arvoineen hyvin pitkälti Yhdysvaltojen rakentama ja sen sotilaallisen sekä taloudellisen mahdin turvaama (Haukkala 2020, 64–65). Neuvostoliiton hajottua vuonna 1991 sen voittokulun tiellä ei enää uskottu olevan juurikaan esteitä. Puhuttiin niin sanotusta historian lopusta, jonka myötä valtio toisensa jälkeen omaksuisi liberaalin demokratian opit ja integroituisi näin osaksi länsivetoista maailmanjärjestystä. (Booth & Smith 1995, 45.) Ajan hengestä hurmioituneena Yhdysvalloissa omaksuttiinkin näkemys, jota kutsuttiin transitioparadigmaksi. Sen perimmäisenä ajatuksena oli käsitys siitä, että Yhdysvaltojen tulisi johdattaa muita valtioita kohti demokratian ihannetta. (Carothers 2002, 6.)

Hetken ajan vaikuttikin siltä, ettei Yhdysvaltojen johtamalle läntiselle järjestykselle löytyisi haastajaa. Kyseisessä ilmapiirissä alkoi pian muodostumaan käsitys Yhdysvaltain ”yksinapaisesta hetkestä” eli tilanteesta, jossa on vain yksi suurvalta, eikä sille nähty loppua ja tälle välttämättä edes tarvetta. (Krauthammer 2002, 6.) Vielä vuonna 2005 Yhdysvalloissa eläteltiin toiveita myös sen suhteen, että taloutensa globaalille kaupalle avanneesta ja sen myötä kasvaneesta Kiinasta tulisi lopulta vastuullinen toimija osana länsijohtoista kansainvälistä järjestelmää (Bowie 2016). Vuoden 2008 globaali finanssikriisi ajoi kuitenkin useat korkea-arvoiset kiinalaisasiantuntijat päinvastaisiin johtopäätöksiin. He tulkitsivat maailmanhistorian tulleen käännöskohtaan, jonka myötä Yhdysvallat heikkenisi ja Kiina voimistuisi, mikä puolestaan ruokki Kiinan ulkopoliittista itsevarmuutta. (Economy 2018, 188–189.)

2010-luvun aikana Kiinasta muodostuikin globaali suurvalta melkein jokaisella mittarilla. Se on maailman suurin tai toiseksi suurin talous riippuen laskutavasta, eikä Kiinan sotilasbudjettikaan häviä koossaan kuin Yhdysvalloille. Maan presidentti Xi Jinping on myös sekä todennut että osoittanut pyrkivänsä

vaikuttamaan kansainväliseen järjestelmään ja sen pelisääntöihin. Kiina, jonka populaatio kattaa noin 20 % koko maailman väestöstä, haluaa tulla kuulluksi. (Economy 2018, 186–187.) Yhdysvaltojen yksinapainen hetki on siis tullut päätökseensä ja sen tavoite säilyttää johtava asemansa maailmassa vaarantunut. Kiinan noususta käytävä poliittinen keskustelu Yhdysvalloissa liittyykin juuri kyseisen tavoitteen kriisiytymiseen. (Haukkala 2020, 67.)

Kandidaatintutkielmassani tarkastelen Yhdysvaltojen suhdetta Kiinaan Barack Obaman ja Donald Trumpin hallintokausien aikana. Tutkimuskysymykseni ja tarkoitukseni on kansainvälisten suhteiden klassisia koulukuntia, realismia ja liberalismia, viitekehyksenäni käyttäen tutkia sitä, miten Yhdysvaltojen suhde Kiinaan kyseisten hallintojen välillä kehittyi ja mahdollisesti muuttui. Kyseisten hallintojen välillä tapahtuneen kehityksen ja mahdollisen muutoksen havainnoimisen lisäksi tutkielmani tarjoaa viitteitä siitä, millaisen toimintaympäristön viime tammikuussa virkaan astunut presidentti Joe Biden hallintoineen edeltäjiltään Kiinan suhteen perii. Tavoitteeni on näin ollen lisätä pyrkä lisäämään ymmärrystä Yhdysvaltojen Kiina-suhteisiin liittyen.

2 YHDYSVALTAIN KIINA-SUHTEIDEN HISTORIAA

Tutkielman tässä luvussa taustoitan hieman Yhdysvaltain Kiina-suhteiden lähihistoriaa. Tämä siksi, ettei Kiinan ole nousu tapahtunut tyhjiössä, vaan sen on kuvattu olleen osittain jopa Yhdysvaltain kylmän sodan aikaisen suurstrategian sivutuote (Haukkala 2020, 68). Näin ollen nykypäivän Yhdysvaltojen Kiina-politiikan ymmärtäminen ja siihen liittyvien valintojen puntaroiminen edellyttää siis jonkinasteista historiantuntemusta. Aloitan tarkastelun kylmän alkupuolelta, jolloin Kiinan kansantasavaltakin perustettiin, ja päätän sen vuosiin 2001–2009, jolloin Yhdysvaltain presidenttinä toimi George W. Bush.

Yhdysvaltojen ja vuonna 1949 perustetun Kiinan kansantasavallan välinen suhde ei olisi voinut saada kivisempää alkua. Mao Zedongin johtaman kommunistisen puolueen voittoon päättynyttä Kiinan sisällissotaa seurattiin Yhdysvalloissa tarkasti, ja etenkin Yhdysvaltain republikaaninen puolue piti sitä yhtenä keskeisimmistä ulkopoliittisista teemoistaan. Pyrkinessään ehkäisemään kommunismin leviämistä, Yhdysvallat antoi sisällissodassa tukensa Maon joukkoja vastaan taistelleille nationalisteille. Nationalistit kuitenkin hävisivät sodan, minkä seurauksena Kiinan kansantasavalta perustettiin. Näin Yhdysvallat ”menetti” Kiinan kommunismille ja maan johtoon nousi Mao Zedong. (Holmila & Roitto 2018, 188–189.)

Kommunistien nousu valtaan Kiinassa sekä vuosina 1950–1953 käyty Korean sota muuttivat Yhdysvaltain ulkopoliittista ajattelua. Washingtonissa alettiin toden teolla herätä siihen, että Aasian geopoliittinen merkittävyys oli lisääntymässä. Kiinan muodostamasta uhasta huolestuneena Yhdysvallat perustikin South Asia Treaty Organisationiksi (SEATO) ristityn alueellisen puolustusliiton aasialaisten liittolaisvaltioidensa kanssa. (Holmila & Roitto 2018: 230, 235.) Maiden välisiä jännitteitä kasvattivat entisestään myös Taiwaninsalmen kriisi vuosina 1954–1955, Kiinan ensimmäinen ydinlataus vuonna 1964 (Council on Foreign Relations), sekä Yhdysvaltojen liittyminen

Vietnamin sotaan vuonna 1965, jonka aikana maat kuitenkin pyrkivät välttämään toisiaan vastaan kohdistuvia suorita sotatoimia (Rogers 1976, 314).

Asiat ottivat kuitenkin uuden käänteen 1960- ja 1970-lukujen taitteessa, Kiinan ajaututtua rajakiistoihin Neuvostoliiton kanssa. Kiinan muututtua tämän seurauksena myönteisemmäksi Yhdysvaltoja kohtaan, havitteli myös Yhdysvaltain silloinen presidentti Richard Nixon parempia suhteita Kiinaan. (Kantola 2017, 52.) Suhteiden parantaminen ja maiden välisen kaupankäynnin helpottaminen näyttäytyi Yhdysvalloille mahdollisuutena turvata oma talouskasvunsa ja parantaa neuvotteluasemiaan Neuvostoliiton kanssa (Holmila & Roitto 2018, 259). Vuonna 1972 toteutuneesta Nixonin Pekingin-vierailusta sai alkunsa myös kehityskulku, jota Yhdysvallat ei ollut ottanut huomioon: Kiinan taloudellinen, sotilaallinen ja poliittinen nousu (Haukkala 2020, 68).

Suhteiden normalisointi jatkui, ja Jimmy Carterin presidenttikaudella vuonna 1979 Yhdysvallat virallistikin suhteensa Kiinaan (Holmila & Roitto 2018, 277), tunnustaen samalla maan yhden Kiinan politiikan (Council on Foreign Relations). Myös Reaganin hallinto suhtautui Kiinaan suopeasti ja uskoi, että avaututtuaan taloudellisesti myös sen poliittinen järjestelmä tulisi muuttumaan. Reagan vieraili kiinassa vuonna 1984 ja piti puheen, jossa hän korosti amerikkalaisten arvojen merkitystä Yhdysvaltojen suuruuden taustavaikuttimina. Puhe ei kuitenkaan tavoittanut kiinalaisyleisöä, sillä sitä sensuroitiin paikallisten viranomaisten toimesta. (Hahn 2007, 100–101.)

Verilöylyyn päättynyt vuoden 1989 mielenosoitus Tiananmenin aukiolla Pekingissä kuitenkin muutti Yhdysvaltojen suhtautumista Kiinaan – ainakin hetkeksi (Yuan 2003, 52). George H. W. Bushin hallinto pysäytti välittömästi asekaupan Kiinaan (emt.), ja Nixon, jonka presidenttikaudella Yhdysvaltojen ja Kiinan välistä suhdetta oli lähdetty rakentamaan, kuvaili tilannetta suurimmaksi kriisiksi maiden välillä sitten vuonna 1972 alkaneen lähentymisen (Yu 1993, 229). Muutama vuosi myöhemmin Yhdysvaltojen Kiina-politiikka palasi kuitenkin takaisin sovinnollisemmalle linjalle Clintonin hallinnon johdolla (Yuan 2003, 52).

1990-luvun aikana Kiinan taloudellinen avautuminen jatkui ja se integroitui entistä tiiviimmäksi osaksi maailman talous- ja finanssijärjestelmiä (Haukkala

2020, 68). Vuonna 2001 aloittanut George W. Bushin hallinto otti edeltäjänsä tiukemman linjan ja painotti, ettei Yhdysvaltojen tulisi koskaan pelätä haastaa Kiinaa, mikäli maiden välille muodostuisi intressiristiriitoja. Bush kuitenkin kannatti kauppasuhteiden kehittämistä Kiinan kanssa, ja maat tekivät yhteistyötä niin terrorismin kuin ydinaseiden leviämisen ehkäisemiseksi. (Wenzao 2004, 409–410.)

2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen ajan pääasiallisen huomionsa Lähi-itään keskittänyt Yhdysvallat käänsi kuitenkin katseensa Aasiaan vuosituhannen seuraavalla kymmenyksellä Kiinan nopeasti kasvaneen vaikutusvallan seurauksena (Holmila & Roitto 2018, 346). Yhdysvaltain Kiinapolitiikkaa ja sen kehitystä sekä mahdollista muutosta Obaman (2009–2017) ja Trumpin (2017–2021) hallintokausien välillä tarkastelen tarkemmin tutkielman tulosluvuissa.

3 TEORIA

3.1 Teorettinen viitekehys

Politiikantutkija Graham Allison kysyi vuonna 2017 julkaistussa teoksessaan, voivatko Yhdysvallat ja Kiina paeta Thukydideen ansaa. Thukydides oli Ateenan ja Spartan johtamien liittojen välillä vuosina 431–404 eKr. käytyä peloponnesolaissotaa dokumentoinut kreikkalaishistorioitsija, joka havaitsi, että sodan käynnistäneenä moottorina toimi Ateenan aseman vahvistuminen, mikä puolestaan koettiin Spartassa uhaksi. Teoksessaan Allison esittelee 16 vastaavaa tapausta, jossa vahvistuva valta on haastanut hallitsevan hegemonin, ja väittää, että 12 näistä tapauksista on johtanut sotaan haastajan ja haastetun välillä. Nyt haastajana on Kiina ja haastettuna Yhdysvallat, ja sota Allisonin mukaan todennäköisin, joskaan ei välttämätön lopputulema. (Allison 2017.)

Tarkastelen kandidaatintutkielmassani Yhdysvaltain Kiina-politiikkaa Obaman ja Trumpin hallintokausien välillä, pyrkimyksenäni selvittää se, miten maan Kiina-politiikka on kyseisten hallintojen välillä kehittynyt ja mahdollisesti muuttunut. Olen valinnut tutkielmani teoreettiseksi viitekehyykseksi realismin ja liberalismien, jotka ovat ulkopoliittikan tutkimuksen mahdollisesti tunnetuimmat koulukunnat. Ne muodostavat hyvin erilaisten, jopa päinvastaisten painotustensa ansiosta mielekkään lähtökohdan aineiston läpikäymiseen ja hallintojen välisen vertailun toteuttamiseen. Teoriavalintaani on vaikuttanut myös uhkakuva, jonka Allison teoksessaan nostaa esille. Koen, että valtapyrkimyksiä painottava realismi ja kansainvälisen yhteistyön ja de-eskalaation nimeen vannova liberalismi ovat omiaan selittämään Yhdysvaltain Kiina-politiikan suuntaviivoja tilanteessa, jossa maiden välisten suhteiden arvioidaan pahimmillaan johtavan jopa sotatoimiin. Määrittelen kummankin ismin tarkemmin omassa alaluvussa.

3.2 Realismi

Realismi lukeutuu kansainvälisen politiikan keskeisimpiin koulukuntiin ja se koostuu useista erilaisista ja toisiaan täydentävistä teorioista (Blombergs 2013, 13). Tutkielmassani käsittelen realismia kuitenkin selkeyden vuoksi vain yhtenä kokonaisuutena ja määrittelen sen niiden piirteiden kautta, jotka ovat ominaisia kaikille realismin keskeisille teorioille. Eräs tällainen käsitys on esimerkiksi se, että kansainvälisessä politiikassa on pohjimmiltaan kyse jatkuvasta valtakamppailusta, jota kansallisvaltiot käyvät keskenään anarkistisessa maailmassa (emt.). Näkemys kansainvälisestä anarkiasta viittaa siihen, ettei suvereenien kansallisvaltioiden yläpuolella ole toimijaa, jolle nämä olisivat tilivelvollisia ja joka rajoittaisi näiden toimintaa (Jackson & Sorensen 2003, 42).

Realismi on omaksunut vaikutteita niin Thukydideen, Machiavellin kuin Hobbesinkin ajattelusta, mutta nimensä se sai vuonna 1939 brittiläiseltä E. H. Carrilta, joka argumentoi liberalismiin ymmärtäneen väärin sekä historian tosiasiat että kansainvälisten suhteiden todellisen luonteen. Liberalismia utopistisena haihatteluna pitänyt Carr päätyi lopulta nimeämään oman positionsa realismiksi, koska ajatteli sen olevan totuudenmukaisempi kuvaus kansainvälisen politiikan tilasta. (Jackson & Sorensen 2003, 41–42.)

Realismin yleistä ihmiskäsitystä voi luonnehtia pessimistiseksi. Hans J. Morgenthau, eräs vaikutusvaltaisimmista 1900-luvun realistisista ajattelijoina, kuvaili vuonna 1948 julkaistussa teoksessaan ”Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace” ihmisluontoa itsekeskeiseksi, vallanahneeksi ja aggressioon taipuvaiseksi. Näin ollen kansainväliset suhteetkin oli helppo mieltää valtioiden väliseksi valtakamppailuksi – valtiot kun vain kanavoivat paheellisen ihmisluonnon maailmannäyttämölle. Aikalaisajattelijoiden pessimistiseen käsitykseen ihmisluonnosta saattoi vaikuttaa niin fasismin nousu 1930-luvulla kuin perisyntiin nojannut kristinusko. (Jackson & Sorensen 2003, 42.)

Pessimistisen ihmiskäsityksen ja kansainvälisen valtakamppailun ohella realistisen ajattelun keskiössä on syklinen historiakäsitys. Maailman ei uskota vähitellen muuttuvan laadultaan paremmaksi, vaan ihmiset ovat tuomittuja

toistamaan edeltävien sukupolvien tekemiä virheitä. Realismi korostaa siis jatkuvuutta ja toistoa. Niin kauan, kun suvereenit kansallisvaltiot ovat poliittisen järjestäytymisen keskeisin muoto, voimapolitiikka ja valtataistelut jatkuvat, ja valtioiden tulee ottaa se huomioon politiikassaan. (Jackson & Sorensen 2003, 43–44.) Tämän lisäksi realismi näkee, että valtion ensisijainen tehtävä on turvata kansalliset intressinsä. Näin myös niissä tilanteissa, joissa se edellyttää kansainvälisten velvoitteiden laiminlyömistä. Realismi ei siis jaa käsitystä, jonka mukaan suvereeneilla valtioilla olisi kansainvälisiä moraalisia velvoitteita. (Jackson & Sorensen 2003, 69.)

Realismi korostaa myös kansallisen turvallisuuden sekä valtiollisen selviytymisen merkitystä politiikassa. Valtio nähdään kansalaistensa arvokkaan elämän mahdollistajana, sillä ilman sitä ihmiselämä olisi hobbesilaisittain yksinäinen, kurja, häijy, raaka ja lyhyt. Näin ollen valtio on myös kansalaistensa sekä heidän intressiensä ja elämäntapansa suojelija. (Jackson & Sorensen 2003, 69.) Valtion tulisikin realismin käsityksen mukaan pitää huolta puolustuksestaan ja valmistautua sotaan (Jackson & Sorensen 2003, 44). Kuten vanha latinankielinen sanonta toteaa: Si vis pacem, para bellum (Jos haluat rauhaa, varaudu sotaan).

Kiteytettynä realismin neljä ydinajatusta ovat siis: pessimistinen ihmiskuva, käsitys siitä, että kansainväliset suhteet ovat luonteeltaan konfliktisia ja että konfliktit ratkaistaan viime kädessä sotatoimin, kansallisten intressien ja kansallisen turvallisuuden turvaaminen, sekä skeptisyys kansainvälisessä politiikassa saavutettavan edistyksen suhteen (Jackson & Sorensen 2003, 68). Realismin koulukunta nousi hallitsevaan asemaan kansainvälisen politiikan tutkimuksessa kylmän sodan aikaan ja on säilyttänyt relevanssinsa aina näihin päiviin saakka huolimatta siitä, että valtaosa kansainvälisen politiikan tutkijoista edustaakin muita koulukuntia (Blombergs 2013, 15).

3.3 Liberalismi

Kuten realismi, myös liberalismin koulukunta koostuu useammasta kuin yhdestä teoreettisesta lähestymistavasta (Dunne, Kurki & Smith 2007, 91). Selkeyden ja kandidaatintutkielman asettamien rajojen vuoksi pyrin kuitenkin muodostamaan liberalismistakin tiiviin yleiskäsityksen niiden ominaisuuksien perusteella, jotka korostuvat kaikissa liberalismin pääsuuntauksissa. Esimerkiksi konflikteja ja valtaa korostaneesta realismista poiketen liberalismi suhtautuu maailmaan huomattavasti optimistisemmin. Se ei täysin kiellä ihmisten kilpailullista ja itsekästä luontoa, mutta niiden sijaan se korostaa järkeä ja jaettuja intressejä, joiden pohjalta yhteistyökykyiset ihmiset toimivat yhdessä sekä kotimaissaan että kansainvälisellä areenalla. Liberalismi ei näin ollen pidä konflikteja ja sotia välttämättöminä, sillä se uskoo järjen voimaan vihan ja vallanhalun selättäjänä. (Jackson & Sorensen 2003, 106–107.)

Liberalismin synty kulkee käsi kädessä modernien valtioiden ja yksilönvapauksien synnyn kanssa. 1600-luvulla vaikuttaneen John Locken ajatukset luonnonoikeuksista ja valtiosta näiden turvaajana (Jackson & Sorensen 2003, 106) sekä 1700-luvulla eläneen Immanuel Kantin näkemykset demokraattisten valtioiden keskinäisestä rauhanomaisuudesta loivat pohjaa liberaalille ajatteluperinteelle (Dunne, Kurki & Smith 2007, 90). Moderni maailma edustikin aikansa liberaaliajattelijoilta uutta ja parempaa elämää, jota ei piinasi sen enempää autoritaariset hallitsijat kuin materiaaliset puutteet. Ajatuksen taustalla vaikutti niin aikakauden teknologinen kehitys kuin vankkumaton usko ihmisjärkeen. (Jackson & Sorensen 2003, 106.)

Toisin kuin realismi, joka korostaa jatkuvuutta ja epäilee ihmisen kykyä uudistua, uskoo liberalismi vankkumattomasti edistykseen. Edistyksen rajoista ei kuitenkaan olla koskaan päästy yhteisymmärrykseen, minkä lisäksi edistysuskon vahvuus on vaihdellut aikakaudesta toiseen. Esimerkiksi siinä missä kylmän sodan päättyminen teki useista liberaaleista jopa ylioptimistisia tulevaisuuden suhteen, pakottivat syyskuun 11. päivän terroriteot useat toisiin ajatuksiin. On kuitenkin turvallista sanoa, että käytännössä jokainen liberaali uskoo vähintäänkin kumulatiivisen edistyksen mahdollisuuteen. (Jackson &

Sorensen 2003, 107.) Liberalismi korostaa siis jokseenkin päinvastaisia asioita kuin realismi. Sen ytimessä ovatkin näin ollen: optimistinen ihmiskuva, käsitys siitä, että konfliktit ja sodat kansainvälisissä suhteissa eivät ole välttämättömiä, kansainvälisen yhteistyön ja molemminpuolisen hyödyn korostaminen, sekä usko edistykseen. (Jackson & Sorensen 2003, 108.)

Vaikka vallan, turvattomuuden ja selviytymisen kaltaiset ydinkäsitteet tekevätkin realismista jokseenkin universaalin ja ajattoman teoriasuuntauksen, on siihen kohdistuva kritiikki voimistunut kylmän sodan jälkeen. Realismia on syytetty esimerkiksi kyvyttömyydestä selittää Neuvostoliiton rauhanomaista vetäytymistä itäisestä Euroopasta. Realismiin kohdistuneen kritiikin ja länsimaiden turvallisuusympäristössä tapahtuneen muutoksen myötä liberalismi onkin alkanut haastamaan sen asemaa. (Blombergs 2013, 15–16.) Liberalismilla on kuitenkin 2000-luvulla ollut myös omat haasteensa (Jackson & Sorensen 2003, 135) ja nähtäväksi jää, miten se onnistuu selittämään esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen suhteen kehitystä.

4 AINEISTO JA MENETELMÄ

4.1 Aineisto

Valitsin aineistokseni kaksi Kiina-aiheista puhetta sekä Barack Obamalta että Donald Trumpilta. Päädyin presidenttikeskiseen aineistoon siitä syystä, että presidentti on Yhdysvaltain ylin poliittinen vallankäyttäjä. Maan historiassa presidentit ovat puheillaan sekä retorisilla valinnoillaan vaikuttaneet kansalaistensa asenteisiin merkittävästi. Yhdysvaltain presidentin valtaoikeudet ovat myös huomattavan laajat, minkä vuoksi näiden valinta herättää kiinnostusta ympäri maailman. (Kantola 2017, 8.) Yhdysvaltain presidentin sanojen voimaa alleviivaa myös se, että suursuosittu yhteisöpalvelu Twitter päätyi poistamaan Donald Trumpin käyttäjätunnuksen palvelustaan tämän presidenttikauden loppumetreillä, perusteenaan pelko tämän mahdollisesti lietsomista lisäväkivaltaisuuksista (Fung 2021).

Valitsemani puheet löytyvät Valkoisen talon virallisilta sivuilta, ja Obaman tapauksessa ne ovat vuosilta 2009 ja 2014, eli tämän ensimmäisen ja toisen kauden alkuvaiheilta. Kumpikin puhe on pidetty Yhdysvaltojen ja Kiinan välisessä strategisen ja taloudellisen dialogin foorumissa, joista ensimmäinen järjestettiin Washingtonissa ja toinen Pekingissä. Asia on hyvä huomioda, sillä maidenväliseen dialogiin tähtäävällä foorumilla puheen kohdeyleisö ei ole vain oman maan kansalaiset vaan myös vieraan maan valtiojohto, mikä on omiaan vaikuttamaan puheen sisältöön. Päädyin kyseisiin puheisiin tästä huolimatta, koska ne olivat sisällöltään rikkaita ja tarjosivat kosolti liberalismiin ja realismiin viitekehysessä analysoitavaa materiaalia.

Ideaalitilanteessa myös Trumpin puheet olisivat olleet samaisista tilaisuuksista, jolloin vertailu olisi ollut kaikkein hedelmällisintä. Valitettavasti Trumpin hallinnon virallisten nettisivujen arkistosta ei löytynyt ainuttakaan samassa tilaisuudessa pidettyä puhetta. Tämä voi johtua siitä, että kyseinen foorumi oli Obaman ja Kiinan entisen presidentin, Hu Jintaon, perustama, eikä Trump halunnut jatkaa edeltäjänsä jalanjäljissä. Valitsin Trump-aineistoksi lopulta tämän hallinnon nettisivuilta löytyneestä ”Trump on China: Putting America First” -

puhekokoelmasta kaksi tämän pitämää puhetta. Molemmat ovat vuodelta 2020, toinen alku- ja toinen loppuvuodesta, ja kumpikin on pidetty Valkoisessa talossa. Toinen ruusupuutarhassa ensisijaisesti oman maan yleisölle, toinen virtuaaliyhteyden välityksellä Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokoukselle, jolloin yleisö on globaalimpi. Sanomaltaan ne olivat silti hyvin samanlaisia.

Päädyin kyseiseen aineistoon siksi, että kyseiset kaksi puhetta olivat ainoat Trumpin pitämät puheet, jotka kyseiseen puhekokoelmaan, joka kuitenkin sisälsi tämän hallinnon jäsenten Kiina-aiheisia puheita koko presidenttikauden ajalta, oli valittu. Puhekokoelman kuvaillaan myös ”tuovan esille sukupolven merkittävimmän suunnanmuutoksen Yhdysvaltain ulkopolitiikassa”. On siis syytä ajatella, että kyseiset puheet sekä kuvastavat hyvin Trumpin hallinnon suhtautumista Kiinaan että ovat se perintö, jonka kyseinen hallinto haluaa seuraajilleen Kiinan suhteen jättää. Puheet sisältävät myös paljon tutkimuskysymyksen sekä teoreettisen viitekehysten kannalta hedelmällistä materiaalia.

Viittaan tuloksissa aineistooni pääasiassa puheista otettuja suoria lainauksia käyttäen.

4.2 Menetelmä

Tutkimusmenetelmäni on teorialähtöinen sisällönanalyysi. Sisällönanalyysi pyrkii analysoimaan dokumentteja sekä systemaattisesti että objektiivisesti tekstin merkityksiä etsien. Kyse on siis yksinkertaistettuna sen analysoinnista *mitä* tekstissä sanotaan, eikä sen *miten* se sanotaan. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 103–104.) Teorialähtöisyys puolestaan tarkoittaa sitä, että aineiston analyysin luokittelu perustuu johonkin aikaisempaan teoreettiseen viitekehykseen (Tuomi ja Sarajärvi 2011, 113). Laajemmassa tutkimuksellisessa viitekehyksessä tutkielmani edustaa siis viime aikoina keskusteluakin herättänyttä (Helsingin Sanomat 2021) laadullista tutkimusta, joka pyrkii lisäämään ymmärrystä tutkittavaa ilmiötä koskien (Tuomi & Sarajärvi 2011, 28).

Valitsin teorialähtöisen sisällönanalyysin menetelmäksi, koska se tarjoaa mielestäni parhaat työkalut aineistoni analysoimiseen. Tämä siksi, että olen kiinnostunut selvittämään sen, mitä sellaista aineistossani sanotaan, mikä olisi tulkittavissa realismiksi tai liberalismiksi. Esitin aineistolleni teoreettiseen viitekehykseeni pohjaavia analyysikysymyksiä, minkä jälkeen kokosin havaintoni yhteen ja ryhdyin vertailemaan niitä keskenään, Obama-aineiston havaintoja Trump-aineiston havaintoihin. Näin ollen pystyin luomaan kuvan siitä, miten Yhdysvaltain suhde Kiinaan oli näiden kahden hallinnon välillä aineistoni mukaan kehittynyt. Seuraavissa luvuissa tarkastelen löytämiäni tuloksia ja keskustelutan niitä jo olemassa olevan tutkimuskirjallisuuden kanssa. Aivan lopuksi vedän näistä myös johtopäätökset.

5 MOLEMMINPUOLISESTA HYÖDYSTÄ OMIIN ETUIHIN

5.1 Amerikan kanssa vai Amerikka ensin?

Ensimmäisessä tulosluvussa käsittelen Yhdysvaltojen Kiina-suhteen muutosta aiempaa Yhdysvallat-keskeisemmäksi. Aineistosta on havaittavissa, kuinka Obaman ylevät puheet molemminpuolisesta hyödystä vaihtuivat Trumpin Amerikka ensin -ajatteluun. Kuten teoriaosuudessa toin ilmi, realismi näkee valtion ensisijaiseksi tehtäväksi turvata omat intressinsä, liberalismiin korostaessa yhteistyötä ja molemminpuolisen hyödyn mahdollisuutta. Tältä osin Yhdysvaltojen Kiina-suhteen voi katsoa muuttuneen siis realistisempaan suuntaan.

”As we look to the future, we can learn from our past -- for history shows us that both our nations benefit from engagement that is grounded in mutual interest and mutual respect [...] My confidence is rooted in the fact that the United States and China share mutual interests. If we advance those interests through cooperation, our people will benefit and the world will be better off [...] no one nation can meet the challenges of the 21st century on its own, nor effectively advance its interests in isolation.” (Obama 27.7.2009)

Kuten Obaman ensimmäisenä presidenttivuotenaan Washingtonissa pitämästä puheesta käy ilmi, jaetut intressit ja molemminpuolinen hyöty ovat vahvasti esillä olevia tekijöitä. Obama viittaa puheessaan myös tulevaisuuteen ja siihen, että Yhdysvallat ja Kiina voivat oppia menneistä. Realismille ominainen epäusko kansainvälisissä suhteissa saavutettavan edistyksen suhteen siis loistaa poissaolollaan. Tämän lisäksi Obama toteaa liberalismiin hengen mukaisesti, ettei yksikään kansakunta voi vastata 2000-luvun haasteisiin yksin, saati edistää intressejään eristäytymällä. Yhteistyössä siis nähdään olevan voimaa.

”Today, instead of living detached from each other as we did 35 years ago, the United States and China embrace the benefits of

strengthening ties and acknowledge the growing interdependence of our economic destinies [...] As the premier mechanism for dialogue between the United States and China, the S&ED offers us a chance annually to exchange views on a diverse range of bilateral, regional, and global challenges critical to both our countries. [...] this year's dialogue promises to further advance our cooperative efforts to identify solutions to problems that no country can address on its own. [...] The United States welcomes the emergence of a stable, peaceful, and prosperous China. [...] even in a relationship as complex as ours—we remain determined to ensure that cooperation defines the overall relationship. [...] Presiden Xi and I have worked hard [...] delivering results for our peoples. [...] we need to build our relationship around common challenges, mutual responsibilities, and shared interests.”
(Obama 8.7.2014)

Toisen kautensa alussa Obama korosti yhä sitä, kuinka sekä Yhdysvallat että Kiina hyötyvät yhteistyönsä jatkuvasta vahvistamisesta ja perusteli luomansa foorumin tärkeyttä sen molemminpuolisen hyödyn mahdollistavalla luonteella. Obama toivotti Kiinan nousun tervetulleeksi, mikä heijasti hänen ajatteluaan, jonka mukaan Yhdysvaltojen tulisi sopeutua maailmanpolitiikassa kumppanin rooliin johtajana olemisen sijaan (Li 2016). Lausunnossaan hän painotti myös sitä, että maiden välisen suhteen tulee rakentua jaettujen haasteiden, vastuiden ja intressien pohjalle. Puhe onkin kuin oppikirjaliberalismia: rationaaliset toimijat keskittymässä erimielisyyksien sijaan molempia hyödyttävään toimintaan kansainvälisellä areenalla.

”China’s pattern of misconduct is well known. For decades, they have ripped off the United States like no one has ever done before [...] especially over the years during the prior administration [...] my administration negotiated and fought for what was right. It’s called: fair and reciprocal treatment [...] The United States wants an open and constructive relationship with China, but achieving that relationship requires us to vigorously defend our national interests [...] This pandemic has underscored the crucial importance of building up

America's economic independence [...] I will continue to proudly defend and protect the workers, families, and citizens of the United States of America." (Trump 30.5.2020)

Trumpin puheiden kontrasti Obamaan ei voisi olla voimakkaampi. Trump väittää Kiinan ryövänneen Yhdysvaltoja vuosikymmenten ajan, erityisesti aikaisemman hallinnon aikana. Obaman liberaalimpi, molemminpuolista hyötyä korostava linja näyttäytyy siis Trumpille siltä kuin Yhdysvallat olisi juuri tullut ryöstetyksi. Tämän nähdään olevan seurausta siitä, ettei Yhdysvaltojen omista intresseistä olla pidetty riittävän voimakkaasti kiinni. Trump korostaa myös tarvetta Yhdysvaltojen taloudelliselle omavaraisuudelle ja lupaa jatkaa linjaansa ja puolustaa amerikkalaisia jatkossakin. Näin ollen puheesta välittyy vahva kansalliset intressit kansainvälisten suhteiden keskiöön nostavan realismin sävy.

Siinä missä Obama-aineistossa korostuu yhteistyön kautta saavutettava yhteinen hyöty, korostuu Trump-aineistossa Yhdysvaltojen oma etu. Muutos on siis liberalismista kohti realismia. Tulosluvun toisessa alakappaleessa keskustelutan aineistosta saatuja tuloksia aiheeseen liittyvän tutkimuskirjallisuuden kanssa.

5.2 Sanat ja niitä vastaavat teot

Obaman ulkopolitiikan liberaali vire oli havaittavissa jo tämän vaalikampanjan aikana, jolloin Obama korosti maailmanlaajuista muutosta sen sijaan, että olisi keskittynyt vain Bushin ulkopoliittisen linjan muuttamiseen. Yhdysvaltain roolia maailmannäyttämöllä hän ei myöskään nähnyt yhtä erityislaatuisena kuin edeltäjänsä. (Holmila & Roitto 2018, 330–331.) Diskursiivisesti Obaman Aasiaan kohdistuvan ulkopolitiikan on kuvailtu muuttuneen Bushin edustamasta uuskonservatiivisesta demokratiapromootiosta kohti jaettuun identiteettiin ja molemminpuoliseen solidaarisuuteen perustuvaa kumppanuutta. Obama ei puheissaan korostanut pelkkää Yhdysvaltojen etua vaan painotti monenkeskistä yhteistyötä ja maailmanrauhaa. (Kolmas & Kolmasova 2019, 65.)

Yhdysvaltojen ja Kiinan suhteesta alettiin Obaman ensimmäisen presidenttikauden alussa puhumaan maailman tärkeimpänä bilateraalisena eli kahdenvälisenä suhteena (Xuetong 2010, 270). Tätä alleviivataksaan Obama vieraili Pekingissä vuonna 2009. Tämä teki hänestä ensimmäisen Yhdysvaltain presidentin, joka on vierailut Kiinassa ensimmäisenä presidenttivuotenaan. (Xuetong 2010, 279.) Obaman hallinnon Kiina-suhteita ohjasi pyrkimys sitoa Kiina osaksi liberaalia maailmanjärjestystä. Kiinaa käsiteltiin pehmeästi ja sitä kannustettiin ottamaan vastuuta globaaleista asioista. (Holmila & Roitto 2018, 333.) Obama palkittiin vuonna 2009 myös Nobelin rauhanpalkinnolla tunnustuksena tämän pyrkimyksistä voimistaa kansainvälistä diplomatiaa ja yhteistyötä kansakuntien kesken (The Nobel Prize 2009).

Trumpin valinnan Yhdysvaltain presidentiksi katsotaan muuttaneen niitä toisen maailmansodan jälkeisiä internationalistisia perinteitä, joiden mukaan Yhdysvallat ulko- ja turvallisuuspolitiikkansa oli totutusti järjestänyt. Liittokuntasolidarisuus ja liberaalien arvojen maailmanlaajuinen edistäminen sai väistyä entistä ahtaammin määriteltyjen omien etujen ajamisen sekä Amerikka ensin -ajattelun tieltä. (Sivonen 2019, 9–11.) Trumpin kansainvälistä yhteistyötä väheksyvää linjaa onkin kuvailtu perustavanlaatuisesti realismiksi (Schweller 2018, 134), jonka moottorina toimii Yhdysvaltojen suhteellisen aseman heikkeneminen globaalilla areenalla, mikä saa sen arvioimaan omaa asemaansa maailmassa totuttua itsekkäämmiin. (Haukkala 2020, 80.)

Tulokselle, jonka mukaan Yhdysvaltain Kiina-suhteet ovat Obaman ja Trumpin hallintojen välillä muuttuneet realistisempaan suuntaan, löytyy siis tukea tutkimuskirjallisuudesta. Obaman liberaali, kansainvälisen yhteistyön merkitystä ja molemminpuolista hyötyä painottava linja sekä Kiinan integroiminen osaksi kansainvälistä järjestelmää vastaa aineistostani muodostamia havaintoja. Sama pätee Trumpin realistiseen kansallisia intressejä korostavaan Amerikka ensin -ajatteluun. Tulos mukailee myös Yhdysvaltojen laajemman asenneilmapiirin mukaista muutosta, jossa länsimainen, liberaali yhteistyö on alkanut näyttäytymään aikaisempaa vähemmän houkuttelevalta (Kimmage 2020).

6 JÄNNITTEIDEN PURKAMISESTA AVOIMEEN KONFLIKTIIN

6.1 Diplomatian aika on ohi

Toisessa tulosluvussa tarkastelen sitä, kuinka Yhdysvaltojen ja Kiinan suhde muuttui Obaman ja Trumpin hallintojen välillä aikaisempaa konfliktisemmaksi. Kehityssuunta on näin ollen tulkittavissa muutoksena konflikteja välttelevästä liberalismista kohti konfliktit integraalina osana kansainvälisiä suhteita näkevää realismia. Perustelen asiaa ensiksi aineistostani löytyneillä havainnoilla, jonka jälkeen keskustelutan tulostani teoreettisen kirjallisuuden kanssa, näin liittäen sen osaksi laajempaa kansainvälistä poliittista keskustelua.

"I have no illusion that the United States and China will agree on every issue, nor choose to see the world in the same way [...] But that only makes dialogue more important -- so that we can know each other better, and communicate our concerns with candor [...] the United States respects the progress that China has made [...] Some in China think that America will try to contain China's ambitions; some in America think that there is something to fear in a rising China. I take a different view." (Obama 27.7.2009)

Obaman puheesta pystyy helposti havaitsemaan sen, että se pyrkii purkamaan Yhdysvaltojen ja Kiinan välisiä jännitteitä. Obama tunnustaa, etteivät maat aina ole samaa mieltä. Se tekee dialogista tärkeää, jotta maat välttyisivät konflikteilta. Obama kertoo Yhdysvaltojen myös kunnioittavan Kiinassa tapahtunutta edistystä, eikä yhdy näkemykseen siitä, että Yhdysvaltojen tai Kiinan tulisi pelätä toisiaan. Vuosien 2008–2009 finanssikriisin on kuitenkin esitetty saaneen maiden väliset suhteet näyttämään lämpimämmiltä kuin ne todellisuudessa olivatkaan, koska molemmat tarvitsivat toisiaan kriisin selvittämiseen (Xuetong 2010, 276).

"We are committed to the shared goal of developing over time a new model of relations with China defined by increased practical

cooperation and constructive management of differences”

(Obama 8.7.2014)

Aineistosta on havaittavissa, että Obaman käyttämä diplomaattinen kieli oli vahvasti läsnä myös tämän toisella kaudella. Lausunnossaan hän puhui jopa uudenlaisesta suhteesta Kiinaan, jota määritteli paitsi käytännön yhteistyö myös erimielisyyksien rakentava käsittely. Pyydän nyt lukijaa pitämään sanat ”erimielisyyksien rakentava käsittely” mielessä, kun nostan esille pari aineistohavaintoa Trumpin puheista. Se auttaa hahmottamaan muutosta, joka oli edessä.

”They have ripped off the United States like no one has ever done before [...] China raided our factories, offshored our jobs, gutted our industries, stole our intellectual property [...] The world is now suffering as a result of the malfeasance of the Chinese government. China’s cover-up of the Wuhan virus allowed the disease to spread all over the world, instigating a global pandemic that has cost more than 100,000 American lives.” (Trump 30.5.2020) ”We must hold accountable the nation which unleashed this plague onto the world: China. [...] The Chinese government and the World Health Organization—which is virtually controlled by China—falsely declared” (Trump 22.9.2020)

Kiina ei siis Trumpin mukaan ole kohdellut kaltoin vain Yhdysvaltoja, vaan tehnyt karhunpalveluksen koko maailmalle. Sovitteleva puhe on vaihtunut syytöksiin. Huomioitava on tietenkin se, että korostamalla Kiinan vastuuta pandemiasta Trump pystyi ajamaan huomiota toisaalle oman hallintonsa pandemianvastaisista toimista, joita valtaosa amerikkalaisista ei pitänyt riittävinä (Whitesides 2020). Tämä oli erityisen tärkeää maassa loppuvuodesta 2020 järjestettävien presidentinvaalien takia. On silti vaikea kuvitella, että Obama, joka ei esimerkiksi halunnut korostaa islamin osuutta radikaali-islamistien tekemiin terroritekoihin, olisi Trumpin tavoin puhunut Wuhan- ja Kiina-viruksesta (Diaz 2016).

Realistiselle katsontakannalle on ominaista se, että ylikansalliset järjestöt, kuten vaikkapa Maailman terveysjärjestö, nähdään merkitykseltään valtioita vähäisempinä (Jackson & Sorensen 2003, 68). Trump viittaakin kyseisen järjestön olevan käytännössä ”Kiinan kontrollissa”. Ylikansalliset järjestöt ovat siis jotain, jota näiden yläpuolella olevat valtiot, erityisesti suurvallat, käyttävät hyväkseen kansallisia intressejään edistääkseen. Syyttäessään Kiinaa Trump tuleekin mahdollisesti paljastaneeksi jotain omasta tavastaan hahmottaa maailmaa. Aineisto tukee joka tapauksessa selvästi käsitystä, jonka mukaan Obaman liberaalista, sovitteluvasta ja konfliktien ennaltaehkäisyyn pyrkivästä linjasta on siirrytty kohti realistisempaa Kiina-suhdetta, joka ei kaihda konflikteja.

6.2 Aasian käännokestä kauppasotaan

Obaman ensimmäisellä presidenttikaudella Yhdysvaltain Kiina-suhteissa tapahtui merkittävä käänne USA:n siirtäessä ulkopolitiikan strategisen painopisteensä Lähi-idästä Aasiaan. Tätä muutosta kutsuttiin Aasian käänneeksi, ja se oli pitkälti seurausta Aasian – ja etenkin Kiinan – taloudellisen ja sotilaallisen vaikutusvallan kasvusta. Paitsi että Yhdysvallat halusi turvata pääsyänsä Aasian markkinoille, huolestutti sitä Kiinan kasvava sotilaallinen läsnäolo Tyynenmeren alueella, mikä saattaisi horjuttaa USA:n alueellista uskottavuutta. (Holmila & Roitto 2018, 346–347.)

Näin ollen Obaman hallinto tuli tunnustaneeksi Kiinan Yhdysvaltojen ensisijaiseksi kilpailijaksi. Yhdysvallat ottikin tavoitteekseen tasapainottaa Aasian-Tyynenmeren tilannetta lisäämällä omaa sotilaallista läsnäoloaan alueella, kehittämällä kauppasuhteitaan Aasiaan ja tekemällä yhteistyötä Kiinan naapurimaiden kanssa. Toimia ei kuitenkaan voida pitää täysin onnistuneina, sillä ne eivät onnistuneet hidastamaan Kiinan vaikutusvallan kasvua. Kiinan epäluottamusta Yhdysvaltoja kohtaan ne sen sijaan onnistuivat kasvattamaan. (Canrong 2016.)

Diplomaattisesta, jännitteitä purkamaan pyrkivästä ulosannistaan huolimatta Obama ei siis ollut unohtanut Yhdysvaltojen omia intressejä, ja uskalsi tarpeen

vaatiessa edistää niitä myös herkästi konfliktiin johtavissa tilanteissa. Tätä voidaan selittää esimerkiksi sillä, että vaikka valtion ulkopoliittikka olisikin julkikuvaltaan liberaalia ja yhteistyön merkitystä korostavaa, saattaa sen käytännön toimintaa silti ohjata realismille tyypillisemmät periaatteet (Visuri 1997, 213). Obaman Kiina-strategian legitimitetti nojasi kuitenkin kansainväliseen oikeuteen, ihmisoikeuksiin ja rauhanomaiseen kriisinhallintaan (Kolmas & Kolmasova 2019, 66), eli varsin liberaaleihin arvoihin.

Trumpin impulsiivinen käytös ja ristiriitainen politiikka tekee varsinaisen ”Trump-doktriinin” arvioimisesta hankalaa, mutta tämän isolationistisen Amerikka ensin -retoriikan ja tehtyjen poliittisten päätösten perusteella voidaan väittää, että Trumpin ajama ulkopoliittinen linja edustaa toistaiseksi suurinta haastetta Washingtonin kylmän sodan jälkeiselle liberaalille hegemonialle (Löffmann 2019, 599). Yhdeksi Trumpin talous- ja ulkopoliittikan keskeisimmistä osista voidaan kuitenkin laskea pyrkimys tasoittaa USA:n kauppasetta ja suojella maan omia teollisuudenaloja. Esimerkiksi vuonna 2018 Yhdysvaltojen kauppavaje Kiinan kanssa oli 375 miljardia dollaria. Maiden välistä taloudellista epäsuhtaa tasapainottaakseen Trump hallintoineen asettikin Kiinalle useita tulleja. (Schweller 2018: 136, 138.)

Kiina reagoi tulleihin syyttäen Yhdysvaltoja ”taloushistorian suurimman kauppasodan aloittamisesta” (Palmer & Cassella 2018). Trumpin pyrkimyksiä suojella yhdysvaltalaisia teollisuudenaloja ja päästä eroon kauppavajeesta on myös kuvailtu oppikirjarealismiksi (Schweller 2018, 138). Tutkimuskirjallisuus siis tukee tulosta, jonka mukaan muutosta realismiin suuntaan olisi tapahtunut. Muutos vaikuttaa olleen suurempi puheissa, mutta myös teoissa se on nähtävillä, minkä puolesta kauppasotaan ryhtyminen puhuu. Se liberalismi, jota Obama on harjoittanut, vaikuttaakin Trumpiin siirryttäessä varisseen pois, jolloin jäljelle on jäänyt tyylipuhdasta realismia.

7 KESKIÖSSÄ KANSALLINEN TURVALLISUUS

7.1 Narratiivin uudelleenmäärittelyä

Kansallisen turvallisuuden ajatellaan usein olevan realismin ytimessä. Kolmannessa tulosluvussa tuon esille miten erilaista Kiina-narratiivia presidentit puheissaan turvallisuuden suhteen rakensivat. Siinä missä Kiina edustaa Obamalle tämän puheissa mahdollisuutta kansainvälisten turvallisuuskysymysten ratkaisemiseen, edustaa Kiina Trumpille kansallista turvallisuusuhkaa. Muutos on näin ollen tulkittavissa liberalismi-realismi-akselilla, jolloin suunta on jälleen liberalismista kohti realismia.

"We can cooperate to advance our mutual interests in stopping the spread of nuclear weapons [...] we can cooperate to advance our mutual interests in confronting transnational threats [...] The most pressing dangers we face no longer come from competition among great powers -- they come from extremists who would murder innocents [...] Through increased ties between our militaries, we can diminish causes for dispute." (Obama 27.7.2009) "Our efforts to promote [...] security in cyberspace, including at the G-20, APEC, and the Nuclear Summit, have a significant and positive impact for our citizens and for the broader international community." (Obama 8.7.2014)

"I'm here today to talk about our relationship with China and several new measures to protect American security [...] China has also unlawfully claimed territory in the Pacific Ocean, threatening freedom of navigation and international trade [...] China's cover-up of the Wuhan virus [...] has cost more than 100,000 American lives [...] The death and destruction caused by this is incalculable."

(Trump 30.5.2020) "Our military has increased substantially in size [...] We have the most powerful military anywhere in the world, and it's not even close [...] We withdrew from the terrible Iran Nuclear Deal [...]"

America is fulfilling our destiny as peacemaker, but it is peace through strength. We are stronger now than ever before.”

(Trump 22.9.2020)

Obaman puheissa korostuu siis muun muassa ydinaseiden leviämisen pysäyttäminen sekä monikansallisten uhkien ja ääritojimijoiden kukistaminen, molemmat yhdessä Kiinan kanssa. Suurvaltojen välisen kilpailun muodostaman uhan, eli toisin sanoen Kiinan muodostaman uhan Yhdysvalloille (ja päinvastoin), hän näkee merkitykseltään vähäisemmäksi. Myös Trump käsittää Yhdysvaltojen turvallisuuden olevan kytköksissä Kiinaan, mutta eri tavalla: Kiina ei ole kumppani, jonka kanssa ratkoa turvallisuuskysymyksiä – Kiina on uhka.

7.2 Rakentavasta hajottavaan

Ydinaseiden määrän vähentämistä on pidetty yhtenä Obaman ulkopolitiikan peruspilareista. Tämän lisäksi Obaman yleislinjana oli sotilasmenojen karsiminen sekä diplomatian ja pehmeän voiman lisääminen. (Holmila & Roitto 2018: 333, 347.) Pehmeän voiman, eli muiden toimintaan vaikuttamisen suostuttelun keinoin pakottamisen sijaan, ajatellaan olevan lähellä liberaalia ajatteluperinnettä (Gomichon 2013, 2). Obama ei myöskään määritellyt kansallista turvallisuutta vain terrorismin ja sodan kaltaisten perinteisempien uhkakuvien kautta. Obaman hallinnon kansallisessa turvallisuusstrategiassa mainitaankin esimerkiksi ilmastonmuutos (Jamshidi & Noori 2017, 194), jonka Trump sieltä omalla presidenttikaudellaan poisti (Chemnick 2017).

Siinä missä Obaman hallinto toivotti Kiinan nousun tervetulleeksi ja toivoi, että Pekingistä ja Washingtonista tulisi strategiset kumppanit, kuvaili Trumpin hallinto kansallisessa turvallisuusstrategiassaan Kiinan pyrkivän syrjäyttämään Yhdysvallat Indopasifisella alueella (Neuman 2017). Kumppanuuden sijaan Kiina kuvattiin siis suoraan uhkana. Myöhemmin Trumpin turvallisuusneuvonantaja vahvisti tätä sanomaa kuvailemalla Kiinaa ”vuosisadan uhaksi” (Hepher 2020). Trump vetäytyi myös Iranin ydinasesopimuksesta (BBC News 2018) ja Pariisin ilmastopimuksesta

(McGrath 2020), Obaman hallinnon panostaessa Kiina-suhteissaan ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun (Valkoinen talo 2016).

Trump hyökkäsi myös voimakkaasti Yhdysvaltojen liittolaisia vastaan ja vaati näitä kantamaan suuremman vastuun Naton puolustuskyvystä. Hän lietsoi vastakkainasettelua ja kuvaili Yhdysvaltojen maksavan maltaita muiden maiden turvallisuudesta. Euroopan geopolittisen tilanteen kannalta Trumpin tapa heikentää Natoa oli erittäin ongelmallinen, Venäjän pyrittä jo pitkään horjuttamaan Eurooppaa ja sen yhtenäisyyttä. (Holmila & Roitto 2018, 376.) Trumpin hyökkäävä retoriikka onkin voinut lujittaa hänen sisäpoliittista asemaansa, mutta Yhdysvaltojen globaalia asemaa sekä tämän liittolaisten luottamusta se on heikentänyt (Haukkala 2020, 83).

Obaman pyrkimykset vahvistaa Yhdysvaltojen turvallisuutta ovat siis perustuneet usein monenvälisiin sopimuksiin ja yhteistyöhön. Kiina kuvattiin kumppanina, jonka kanssa globaaleja turvallisuussuhkia voitaisiin yhdessä ratkaista. Luotto kansainvälisen yhteisön kykyyn toimia yhdessä oli suurta. Trump ei näiden sopimusten ja yhteistyön arvoa tunnustanut, vaan erosi sopimuksista ja hyökkäsi liittolaisiaan vastaan kansallisten intressien nimissä. Kiina ei näyttäytynyt mahdollisuutena vaan uhkana. Obaman rakentava tyyli vaihtui Trumpin hajottavaan tyyliin.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Yhdysvaltojen Kiina-suhteen kehitystä voi Obaman ja Trumpin hallintojen välillä kuvailla liberalismien eroosioksi. Siinä missä Obaman hallinto korosti Kiina-suhteissaan yhteistyötä ja molemminpuolista hyötyä, kääntyi Trumpin hallinto sisäänpäin ja nosti korokkeelle Yhdysvaltojen kansallisen hyödyn. Siinä missä Obaman hallinto pyrki ensisijaisesti purkamaan ja ennaltaehkäisemään jännitteitä Kiinan kanssa, muuttui Trumpin hallinnon Kiina-suhde avoimen konfliktiseksi. Ja siinä missä Obaman rakentamassa narratiivissa Kiina näyttäytyi ratkaisuna Yhdysvaltojen turvallisuusongelmiin, oli Kiina Trumpin narratiivissa turvallisuusongelma ja niiden aiheuttaja. Yhdysvaltojen Kiina-suhteet muuttuivat siis painotukseltaan aikaisempaa realistisemmiksi, Obaman ajan liberalismien tehdessä tilaa trumpilaiselle realismille.

Yllättävänä voi pitää sitä, että siinä missä aineistosta ilmi käynyt kontrasti Obaman ja Trumpin välillä oli hyvinkin voimakas, oli se kuitenkin tutkimuskirjallisuutta tarkasteltaessa selvästi heikompi. Voisikin sanoa, että kirjallisuus toi tutkielmaan mukaan harmaan sävyjä sen mustavalkoisuuden rinnalle, joka aineistosta nousi esille. Tämä ilmentää mainiosti tutkimuksen rajoitteita: puheet eroavat usein käytännön politiikasta. Näin ollen olisi virheellistä ajatella esimerkiksi Obaman olleen täysin liberaali idealisti, jonka toiminnan taustalla ei olisi vaikuttanut lainkaan realismille tyypillisiä periaatteita. Samalla kirjallisuus myös tuki tutkimustuloksia, sillä muutos liberalismista kohti realismia todellakin oli havaittavissa myös tämän perusteella, vaikkei se aivan niin radikaali ollutkaan.

Realistisempi, sisäänpäin käpertyvä Yhdysvallat herättää monia huolia. Muuri Meksikon rajalla saattaa hillitä maahanmuuttajia, mutta se ei pysäytä ilmastonmuutosta tai globaalia pandemiaa. Tästä syystä Yhdysvaltojen, Kiinan ja muiden suurvaltojen kyky puhalttaa rauhanomaisesti yhteen hiileen on ensisijaisen tärkeää globalisoituneessa keskinäisriippuvuuden maailmassa. Yhdysvaltojen vetäytyminen nostattaa myös kysymyksiä globaalin johtajuuden

suhteen. Tuleeko se omalla toiminnallaan kiihdyttäneeksi niitä globaaleja prosesseja, jotka ovat johtaneet sen suhteellisen aseman heikkenemiseen?

Obaman varapresidenttinäkin toiminut ja vuoden alussa presidentinvirkaan astunut Joe Biden on kyllä vakuutellut, että Amerikka on tullut takaisin. Biden ei kuitenkaan ole virassaan kuin korkeintaan seuraavat kahdeksan vuotta, eikä mikään takaa sitä, etteikö valtaan voisi hänen jälkeensä nousta trumpilaisen linjan edustaja. Sille kun on jo todistetusti löytynyt kysyntää. Voiko esimerkiksi Eurooppa luottaa Yhdysvalloilta saamaansa tukeen pitkässä juoksussa? Ranskan presidentin peräänkuuluttamat keskustelut EU:n strategisesta autonomiasta eivät ole tuulesta temmattuja.

Yhdysvaltojen Kiina-suhteiden muutos realistisempaan suuntaan vähentää myös Bidenin ulkopoliittista liikkumatilaa. Yli 70 %:lla yhdysvaltalaisista on negatiivinen käsitys Kiinasta (Silver, Devlin & Huang 2020), ja enemmistö kannattaa myös entistä assertiivisempaa Kiina-politiikkaa (Silver, Devlin & Huang 2021). Koventuneet asenteet ovat tuoneet mukanaan myös aasialaistaustaisiin kohdistuvat viharikokset, joiden määrä kasvoi Yhdysvalloissa viime vuonna 150 % (Yam 2021). Biden joutuu siis tasapainottelemaan erittäin ohuella langalla pyrkiessään vastaamaan sekä kovemman Kiina-politiikan kysyntään että maansa aasialaisvähemmistön huoliin. Nähtäväksi jää, miten puheet maan yhtenäisyydestä toteutuvat käytännössä.

Trumpin kaudella voimistunut vastakkainasettelu Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä pitäisikin saada loppumaan. Ei ole täysin poissuljettua, että maat löytävät vielä yhteisen, rauhanomaisen sävelen. Helppoa se ei kuitenkaan tule olemaan, koska Kiinan kasvulle ei toistaiseksi näy loppua, mikä tulee vaikuttamaan maiden välisiin valtasuhteisiin vielä vuosikymmeniä. Yhdysvalloilla onkin edessään itsetutkiskelun aikakausi, kun se joutuu pohtimaan uudelleen asemaansa maailmassa. Vaihtoehtoina sillä on hyväksyä suhteellisen asemansa heikkeneminen tai oman asemansa puolustaminen.

Kumpikaan ei välttämättä ole hyvä ratkaisu. Kiinalla on tarjota maailmalle omanlaisensa yhteiskunnallinen järjestelmä, joka poikkeaa merkittävästi

Yhdysvaltain liberaalista demokratiasta. On mahdollista, että Kiinan vahvistuessa myös sen järjestelmä alkaa näyttäytymään yhä useammalle houkuttelevammalta vaihtoehdolta kuin se, mitä lännellä on maailmalle tarjota. Asemansa aggressiivinen puolustaminen puolestaan voi johtaa pahimmillaan laajamittaiseen konfliktiin, jossa kärsijöitä ovat kaikki. Eikä mikään edes takaa, että Yhdysvallat selviytyisi siitä voittajana.

Lähteet

Aineisto

Valkoinen talo. (2009) Remarks by the President at the U.S./China Strategic and Economic Dialogue. Saatavilla: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/remarks-president-uschina-strategic-and-economic-dialogue>

Valkoinen talo. (2014) Statement by the President to the U.S.-China Strategic and Economic Dialogue. Saatavilla: https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/07/08/statement-president-us-china-strategic-and-economic-dialogue?fbclid=IwAR3SQmjgVQ7wgFcQEJ1wCWUdqFb_BmJ4WNZ2QwSwNqPiV_oyHwRxm1XGMqU

Valkoinen talo. (2020) Trump on China: Putting America First. Sivut 33–38 ja 105–109. Saatavilla: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/11/Trump-on-China-Putting-America-First.pdf>

Tutkimuskirjallisuus

Allison, G. (2017). *Destined for War: Can America and China Escape Thucydides's Trap?* Boston: Houghton Mifflin Harcourt.

BBC News. (9.5.2018) Iran Nuclear deal: Trump pulls US out in break with Europe allies. Saatavilla: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-44045957> (Luettu 22.4.2021)

Blombergs, F. (2013). *Euroopan voimatasapainojärjestelmä 1990–2012: Euroopan vakaus rakenteellisen, uusklassisen ja hegemonisen realismin näkökulmasta*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Saatavilla: <https://www.doria.fi/handle/10024/90003> (Luettu 22.4.2021)

Booth K. & Smith S. (1995). *International relations theory today*. Oxford: Blackwell publishers.

- Bowie, J. (2016). China: A Responsible Stakeholder? *The National Interest*. Saatavilla: <https://nationalinterest.org/blog/the-buzz/china-responsible-stakeholder-16131> (Luettu 22.4.2021)
- Canrong, J. (14.12.2016). How America's relationship with China changed under Obama. *World Economic Forum*. Saatavilla: <https://www.weforum.org/agenda/2016/12/america-china-relationship/> (Luettu 22.4.2021)
- Carothers, T. (2002). The End of the Transition Paradigm. *Journal of Democracy* 13, no. 1: 5–21. Saatavilla: <https://www.journalofdemocracy.org/articles/the-end-of-the-transition-paradigm/> (Luettu 22.4.2021)
- Chemnick, J. (19.12.2017). Trump Drops Climate Threats from National Security Strategy. *Scientific American*. Saatavilla: <https://www.scientificamerican.com/article/trump-drops-climate-threats-from-national-security-strategy/> (Luettu 22.4.2021)
- Council on Foreign relations. U.S. Relations With China 1949–2021. Saatavilla: <https://www.cfr.org/timeline/us-relations-china> (Luettu 22.4.2021)
- Diaz, D. 29.9.2016. Obama: Why I won't say Islamic terrorism. *CNN*. Saatavilla: <https://edition.cnn.com/2016/09/28/politics/obama-radical-islamic-terrorism-cnn-town-hall/index.html> (Luettu 22.4.2021)
- Dunne T., Kurki M. & Smith S. (2007). *International relations theories: Discipline and diversity*. Oxford: University press.
- Economy, E. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state*. New York: Oxford university press.
- Fung, B. (2021). Twitter bans President Trump permanently. *CNN*. Saatavilla: <https://edition.cnn.com/2021/01/08/tech/trump-twitter-ban/index.html> (Luettu 22.4.2021)
- Gomichon, M. (2013). Joseph Nye on Soft Power. Saatavilla: <https://www.e-ir.info/2013/03/08/joseph-nye-on-soft-power/> (Luettu 22.4.2021)

Hahn, N. (2007). Reagan-Sino Legacy: Relations of the United States and China in the 1980s. *Journal of the Washington Institute of China Studies*. Vol. 2, No. 2: 96–103. Saatavilla:

<https://www.bpastudies.org/index.php/bpastudies/article/view/37> (Luettu 22.4.2021)

Haukkala, H. (2020). *Suuren pelin paluu: Suomen tulevaisuus kriisien maailmassa*. Helsinki: Otava.

Helsingin Sanomat. (3.4.2021). Pääkirjoitus. Professorin kirja paljastaa vasemmistoradikaalien likaiset temput. Saatavilla:

<https://www.hs.fi/paivanlehti/03042021/art-2000007898507.html> (Luettu 22.4.2021)

Hepher, T. (21.10.2020). Trump's security adviser says: China is the threat of the century. Reuters. Saatavilla: <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-idUSKBN2762Z4> (Luettu 22.4.2021)

Holmila A. & Roitto M. (2018). *Rooseveltista Trumpiin: Yhdysvaltain ulkopoliittikka ja kriisit 1900-luvun alusta tähän päivään*. Jyväskylä: Docendo.

Jackson R. & Georg S. (2003). *Introduction to international relations: Theories and approaches*. New York: Oxford university press.

Jamshidi, M. & Noori, F. (2017). The United States National Security Strategy under Bush and Obama: Continuity and Change. *World Sociopolitical Studies*, 1. 175–197. Saatavilla:

https://www.researchgate.net/publication/320756041_The_United_States_National_Security_Strategy_under_Bush_and_Obama_Continuity_and_Change (Luettu 22.4.2021)

Kantola, M. (2017). *Jakautunut kansakunta: Yhdysvaltojen poliittinen historia Richard Nixonista Barack Obamaan*. Helsinki: Gaudeamus.

Kimmage, M. (2020) *The Abandonment of the West: The History of an Idea in American Foreign Policy*. New York: Basic Books.

Kolmas, M. & Kolmasova, S. (2019). A pivot that never existed: America's Asian strategy under Obama and Trump. *Cambridge Review of International Affairs*, 32:1: 61–79. Saatavilla:

<https://www.tandfonline.com/eprint/HNDZ34CGZIMEUWX3YZ7V/full?target=10.1080/09557571.2018.1553936> (Luettu 22.4.2021)

Krauthammer, Charles. (2002). The Unipolar Moment Revisited. *The National Interest*, vol. 70: 5–17. Saatavilla:

<https://www.belfercenter.org/publication/unipolar-moment-revisited> (Luettu 22.4.2021)

Li, C. (30.8.2016). Assessing U.S.-China relations under the Obama administration. Saatavilla: <https://www.brookings.edu/opinions/assessing-u-s-china-relations-under-the-obama-administration/> (Luettu 22.4.2021)

Löfflmann, G. (2020). From the Obama Doctrine to America First: the erosion of the Washington consensus on grand strategy. *International Politics*, 57: 588–605. Saatavilla:

https://www.researchgate.net/publication/331233018_From_the_Obama_Doctrine_to_America_First_the_erosion_of_the_Washington_consensus_on_grand_strategy (Luettu 22.4.2021)

McGrath, M. (4.11.2020). Climate change: US formally withdraws from Paris agreement. BBC. Saatavilla: <https://www.bbc.com/news/science-environment-54797743> (Luettu 22.4.2021)

Neuman, S. (19.12.2017). Trump's National Security Strategy Angers China. NPR. Saatavilla: <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2017/12/19/571873355/trumps-national-security-strategy-angers-china?t=1619049459374> (Luettu 22.4.2021)

Palmer, D. & Casella, M. (6.7.2018). China slams U.S. over largest trade war in economic history. *Politico*. Saatavilla:

<https://www.politico.com/story/2018/07/06/us-trade-deficit-china-trade-war-672813> (Luettu 22.4.2021)

Rogers, F. (1976). Sino-American Relations and the Vietnam War, 1964–66. *The China Quarterly*, No. 66: 293–314. Saatavilla: <http://www3.nccu.edu.tw/~lorenzo/Rogers%20Sino%20American%20Vietnam.pdf> (Luettu 22.4.2021)

Schweller, R. (2018) Three Cheers for Trump’s Foreign Policy: What the Establishment Misses. *Foreign Affairs*. Vol. 97, No. 5: 133–143. Saatavilla: <https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/u.osu.edu/dist/5/66008/files/2018/08/Schweller-Three-Cheers-for-Trump-17j7d6s.pdf> (Luettu 22.4.2021)

Silver, L., Devlin, K. & Huang, C. (4.3.2021) Most Americans Support Tough Stance Toward China on Human Rights, Economic Issues. Pew Research Center. Saatavilla: <https://www.pewresearch.org/global/2021/03/04/most-americans-support-tough-stance-toward-china-on-human-rights-economic-issues/> (Luettu 22.4.2021)

Silver, L., Devlin, K. & Huang, C. (6.10.2020) Unfavorable Views of China Reach Historic Highs in Many Countries. Pew Research Center. Saatavilla: <https://www.pewresearch.org/global/2020/10/06/unfavorable-views-of-china-reach-historic-highs-in-many-countries/> (Luettu 22.4.2021)

Sivonen, P. (2019). Yhdysvaltain ulkosuhteiden ja turvallisuuspolitiikan uudet painotukset Donald Trumpin kaudella. *Tiede ja Ase*, 76. Saatavilla: <https://journal.fi/ta/article/view/77534> (Luettu 22.4.2021)

The Nobel Prize. (2009). The Nobel Peace Prize for 2009. Saatavilla: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2009/press-release/> (Luettu 22.4.2021)

Tuomi J. & Sarajärvi A. (2011). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Vantaa: Hansaprint.

Valkoinen talo. (3.9.2016) U.S.-China Climate Change Cooperation Outcomes. Saatavilla: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/09/03/fact-sheet-us-china-cooperation-climate-change> (Luettu 22.4.2021)

- Visuri, P. (1997). Turvallisuuspolitiikka ja strategia. Helsinki: Wsoy.
- Wenzao, T. (2004). Sino-American Relations During the George W. Bush Administration. *American Foreign Policy Interests*, 26: 409–413. Saatavilla: <https://www.ncafp.org/articles/04%20Sino-American%20Relations%20During%20the%20GWB%20Administration.pdf> (Luettu 22.4.2021)
- Whitesides, J. (9.10.2020). Trump's handling of coronavirus pandemic hits record low approval: Reuters/Ipsos poll. Reuters. Saatavilla: <https://www.reuters.com/article/us-usa-election-trump-coronavirus-idUSKBN26T3OF> (Luettu 22.4.2021)
- Xuetong, Y. (2010). The Instability of China-US Relations. *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 3: 263–292. Saatavilla: <http://www.imir.tsinghua.edu.cn/publish/iis/7236/20120308004022054904369/2010-autumn-TheInstabilityofChina-USRelations.pdf> (Luettu 22.4.2021)
- Yam, K. (9.3.2021) Anti-Asian hate crimes increased by nearly 150 % in 2020, mostly in N.Y. and L.A., new report says. NBC. Saatavilla: <https://www.nbcnews.com/news/asian-america/anti-asian-hate-crimes-increased-nearly-150-2020-mostly-n-n1260264> (Luettu 22.4.2021)
- Yu, T. (1993). The Conduct of Post-Tiananmen U.S. China Policy: Domestic Constraints, Systemic Change, and Value Incompatibility. *Asian Affairs: An American Review*. Vol. 19, No. 4: 229–247. Saatavilla: <https://www.jstor.org/stable/30172167?seq=1> (Luettu 22.4.2021)
- Yuan, J-D. (2003). Sino-US military relations since tiananmen: restoration, progress, and pitfalls. *Parameteres*, vol. 33, no. 1: 51–67. Saatavilla: <http://www.comw.org/rma/fulltext/0304yuan.pdf> (Luettu 22.4.2021)

